

Försvarsdepartementet
Rättssekretariatet
103 33 Stockholm

Remissvar angående Ds 2025:10 - En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor - Slutredovisning

Er beteckning Fö2025/00256

Inledning

KCEM (Kompetenscentrum Energetiska Material) är en medlemsbaserad organisation med medlemmar i såväl Sverige som Norge och Finland. Vår medlemmar har såväl MSB som kommunerna som tillstånds- som tillsynsmyndighet. Medlemmarna hanterar såväl civila explosiva varor som försvarsmateriel med explosivt innehåll.

Vi tillstyrker förslaget som ger Polismyndigheten direkt åtkomst till det nationella tillståndsregistret (NATEV). När det gäller övriga förslag såsom avanmälan av deltagare och möjlighet för en kommun att dra in tillstånd i andra kommuner **avstyrker** vi dessa förslag i dess nuvarande utformning. Nedan lämnar vi skarpa synpunkter på de delar av förslaget som riskerar att skapa betydande problem för seriösa aktörer i branschen samt synpunkter på utredningens innehåll.

1. En utökad kontroll av personer som har rätt att hantera explosiva varor

Enligt förslaget ska Polismyndigheten få direktåtkomst till uppgifter i det nationella tillståndsregistret för explosiva varor (NATEV). KCEM ser det som naturligt att Polismyndigheten får denna möjlighet på det sätt som beskrivs i remissen. Emellertid är det av största vikt att NATEV hålls uppdaterad med aktuella uppgifter. Vi har noterat att så inte har skett i alla fall hittills.

KCEM tillstyrker detta förslag.

2. Anmälan av personer som slutar i en tillståndspliktig verksamhet

En tillståndspliktig verksamhet ska enligt förslaget snarast anmäla till tillståndsmyndigheten om någon som prövats enligt 19 § LBE inte längre deltar i, förestår eller har betydande inflytande över verksamheten. Ett aktuellt register är som vi nämnt ovan en viktig förutsättning för att uppnå syftet med registret. Redan idag avregistrerar våra medlemmar vissa personer när de lämnar företaget. Emellertid så kan en avanmälan skapa stora praktiska problem för vissa av våra företag t.ex. när det gäller korta och oplanerade arbeten. Ett personligt tillstånd skulle lösa dessa problem. KCEM

har tidigare till utredningen och till regeringen föreslagit. Hur ett sådant system kan se ut finns närmare beskrivit av BEF (Bergsprängningsentreprenörernas förening). KCEM har i denna fråga samma uppfattning som BEF.

Därför **avstyrker** vi förslaget i dess nuvarande utformning.

3. Återkallelse av tillstånd meddelade av andra tillståndsmyndigheter

Förslaget ger en kommun möjlighet att återkalla ett tillstånd beträffande explosiva varor som en annan kommun utfärdat. KCEM har förståelse för att det ska finnas möjlighet att snabbt dra in ett tillstånd för verksamheter som är olaglig. Emellertid att ge en kommun denna möjlighet kan leda till rättsosäkerhet och få orimliga konsekvenser. Vår erfarenhet är att kommunernas kunskap om regelverket och hur det ska tillämpas är låg för att inte säga obefintlig i vissa fall. Dessutom finns kommuner/kommunförbund som klart uttalat att de inte respekterar/följer LBE och föreskrifter som utfärdats av MSB. Vår bedömning är att den tillsynsrätt som MSB fått i nyligen genomförda förändringar i LBE riskerar att bli en nästan omöjlig uppgift för MSB. Vi vill i detta fall bl.a. hänvisa till följande ärenden dom FR2908-24, FR 1454-24, FR 3731-24 och FR4698-24. Om det som nu föreslås redan hade genomförts hade det resulterat i att ett stort företag hade satts i konkurs utan en prövning i Förvaltningsrätten. Vidare kan vi notera att den kommunala tillstånds- och tillsynsmyndighet i detta ärende fortsätter att agera på ett sätt om vi bedömer som lagstridigt.

Därför anser vi att tillståndsprövningen för explosiva varor ska ske av MSB.
Vilka fördelar finns då med en tillståndsprövning av MSB.

1. Vad som krävs för en tillståndsansökan blir lika över landet.
2. Tillståndsprövningen kommer att göras av en person med kompetens.
3. Resurser frigörs hos kommunerna.
4. Tillståndsprövning blir mer rättssäker.
5. Kostnaden för ett tillstånd blir lika över landet.
6. Eventuella överklaganden kommer att hanteras av samma domstol som därmed kan bygga upp en god egen kompetens angående LBE.
7. Det nationella tillståndsregistret NATEV (Nationellt tillståndsregister för explosiva varor) kommer att vara uppdaterat eftersom det bara blir MSB som är tillståndsmyndighet.
8. Ett antal förändringar i lagstiftningen som utredaren föreslår kan utgå.
9. Förståelsen för lagstiftningen kommer att öka.
10. Den allmänna rättssäkerheten blir bättre.

Förutom det som nämnts ovan ger vårt förslag en mer direkt och snabbare möjlighet för Regeringen att styra utvecklingen än om tillståndsprövningen sker lokalt (kommunalt självstyre).

KCEM **avstyrker** detta förslag.

4. Utredningen

Utredningen hade bl.a. i uppdrag att studera hur tillståndsprövning fungerar/skötas i andra länder. KCEM kan inte finna att utredningen genomfört detta uppdrag.

KCEM:s representant i utredningen har efterlyst krav på att myndighetspersoner, främst kommunala, som är inblandade i tillstånds- och tillsynsverksamhet också borde säkerhetskontrollernas. Anledningen till detta är rapportering om utökad infiltration i kommunal verksamhet av kriminella. Vi kan inte se att utredningen tagit upp denna fråga.

Med vänlig hälsning

Johan Petri
VD KCEM